

Feilaktig fokus på opptak

Siri Erika Gullestad

PhD, professor, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo
s.e.gullestad@psykologi.uio.no

Grunnen til at Psykologisk institutt endret opptaksreglene var at vi ønsket en profesjonsutdanning med bedre integrering av klinikk og ferdighetsopplæring.

IKKE BARE KARAKTERER: Gjennom Samordna opptak tas ca. halvparten av studentene opp på bakgrunn av tilleggspoeng, blant annet praksis og alder. De kan ha yrkeserfaring som politi, sosionom og forfatter, skriver Siri Gullestad. Illustrasjon: YAY Micro

DEBATT: PROFESJONSSTUDIET

Debatten om opptaksordningen på profesjonsstudiet engasjerer fortsatt. Siri Gullestad er opptatt av å få til et sammenhengende studieløp på seks år for å bedre kvaliteten i utdanningen. Da må opptaksreglene endres, mener hun.

I mai- og juninummeret av Tidsskriftet kritiserer henholdsvis lærere og studenter fra Universitet i Bergen den opptaksordningen til profesjonsstudiet som er iverksatt ved Psykologisk institutt i Oslo fra 2007. Samtidig argumenteres det for å opprettholde årsstudiet som grunnlag for opptak til profesjonsstudiet i psykologi. Innleggene gir inntrykk av at selve opptaksordningen skulle være en hovedgrunn til omleggingen i Oslo. Dette er feilaktig.

Etter omleggingen har profesjonsstudentene fra første dag særskilte seminaremner som forbereder dem på rollen som profesjonell behandler, i tillegg til egne seminarer på samkjørte emner

Begrunnelsen for at Psykologisk institutt i Oslo endret opptaksreglementet var ikke et spesifikt ønske om å ta opp studenter direkte fra videregående skole. Vi har aldri argumentert for at Samordna opptak per se representerer et bedre eller mer rettferdig opptaksgrunnlag. Hvilken vurderings- og opptaksform som sikrer de beste psykologene – årsstudiene eller Samordna opptak – har vi ikke dokumentasjon på.

Bedre integrering

Hovedbegrunnelsen for omleggingen var et ønske om å skape en profesjonsutdanning med bedre integrering av klinikk og ferdighetsopplæring, med en tidligere profesjonsretting og sosialisering til psykologrollen. Vi ønsket et sammenhengende studieløp på 6 år på universitetsnivå, for å oppnå best mulig kvalitet i profesjonsutdanningen. Iris Mulde Steine hevder, i tråd med Reidulf Wattens tidligere innlegg i denne debatten, at erfaringene fra Oslo viser at studenter på profesjonsstudiet og årsstudiet i hovedsak tilbys samme undervisning. Dette er galt. Etter omleggingen har profesjonsstudentene fra første dag særskilte seminaremner som forbereder dem på rollen som profesjonell behandler, i tillegg til egne seminarer på samkjørte emner. Dette innebærer at profesjonsstudentene utvikler en spesifikk kullfølelse.

Etter omleggingen i Oslo har så vel Norsk Psykologforening som Nasjonalt fagråd for psykologiutdanning, med samme begrunnelse som Oslo, anbefalt at alle profesjonsutdanningene i Norge etablerer 6-årige integrerte utdanninger. Samtidig anbefales at årsstudiet avvikles som opptaksgrunnlag for profesjonsstudiet. Profesjonsutdanningene (psykologi, medisin, veterinærmedisin) fikk i 2002 unntak fra Bolognaprosessens krav om 5-årige studieløp. Seksårige integrerte utdanninger er i tråd med begrunnelsen for dette unntaket. Det er grunn til å minne om at det i løpet av de siste 15 år har vært to alvorlige politiske forsøk på å redusere psykologutdanningen til 5 år. På denne bakgrunn er det en fagpolitisk strategisk fordel å realisere muligheten for fullstendig integrerte 6-årige utdanninger

Erfaringer fra Oslo

Motstanderne av omleggingen er bekymret for at overgang til Samordna opptak skal medføre en mer homogen og mindre mangfoldig profesjon, med økt sosial ulikhet, flere yngre og flere skoleflinke studenter – samt større frafall. Watten er også bekymret for at kvinneandelen vil øke. Hva

er erfaringene fra Oslo? Vi har nå data fra fem kull, som viser følgende: Kvinneandelen har de siste fem årene vært ganske jevn, om lag 75–80 % av hvert kull, og ser ikke ut til å øke som følge av omleggingen til SO-opptak. Sett i et lengre tidsperspektiv er det riktignok slik at kvinneandelen har økt, og det er beklagelig. Dette er imidlertid en trend innen alle helseprofesjoner, og har sannsynligvis ikke med opptaksordningen å gjøre.

Det er ingen holdepunkter for at ny opptaksordning resulterer i høyere frafall. Heller ikke er studentene blitt yngre: Snittalderen for studenter som begynner på profesjonsprogrammet har gått ned fra 25 til 24 år – altså er de like gamle som de tidligere ville vært når de påbegynte årsstudiet.

Hva med mangfoldet? Gjennom Samordna opptak tas ca. halvparten av studentene opp på bakgrunn av tilleggs poeng for bl.a. praksis og alder. En rekke av de studentene vi har tatt opp de siste fem kull, har tidligere yrkeserfaring, som politi, sosionom og forfatter. – Kort oppsummert: Det ser ikke ut til at ny opptaksordning har betydd mye for sammensetningen av studentmassen på profesjonsprogrammet.

Problemer med årsstudiet

Gitt at vi ikke har empirisk dokumentasjon for hvilken opptaksordning som gir de beste psykologer, er det påfallende at forsvarerne av årsstudiet fremstår som så sikre på at denne ordningen best sikrer rettferdighet og en sosialt mangfoldig profesjon. La meg stille noen kritiske spørsmål: Hvem er det som har anledning og råd til å ta eksamener på årsstudiet i årevis for å komme inn på profesjonsstudiet? Hva sier dere til argumentet om at dette er samfunnsmessig uproduktivt? Og hvor meningsfullt er det for den enkelte student som kanskje bruker tre år av sitt liv på å forsøke å komme inn på et studium uten å lykkes?

Ifølge data fra Database for statistikk om høgre utdanning var det i 2 007 564 studenter som bekreftet opptak til årsstudium i psykologi ved Universitetet i Bergen. I 2008 var tallet 530, i 2009 var det 644. Antall plasser i profesjonsstudiet var 72 per år, økt til 82 i 2009. Hvor blir det av alle dem som ikke kommer inn?

s.e.gullestad@psykologi.uio.no